

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio III. De Objecto Formali Fidei Creato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

DEI præcedat, illa non est actus fidei; quia hic non potest elici, nisi ex motivo Divini testimonii; unde etiam, si assentiremur existentiae DEI, vel sapientiae, & veracitati; eoquod DEUS nos elevasset ad visionem intuitivam istarum perfectionum, non eliceremus actum fidei: multò igitur minùs ille actus viatoris, affirmans existentiam DEI ante ejus testimonium, est actus fidei: sed est actus alterius speciei, spectans ad pravias dispositiones ad fidem, seu ad applicationem motivi fidei.

Quod autem existentia DEI sit prior ad ejus locutionem, nihil probat contrarios; nam & causa est prior effectui, & tamen potest cognosci causa ex effectui: & vel maxime, quod est intentionaliter prius respectu alicujus quoad unum actum, potest esse intentionaliter posterius respectu ejusdem rei quoad alium actum, ut est evidens. Ad confirm. conc. ant. neg. conf. Multa evidentia creduntur, quanquam non credantur ob evidentiam: scilicet possum assentiri eidem rei per diversos actus, habentes diversa motiva, tum evidentia, tum non evidentia, præsertim si motiva non evidentia exuperent ratione certitudinis supernaturalis, motiva evidentia.

126. Ob. 9. Ignotius non potest esse ratio cognoscendi aliquid notius: sed testimonium DEI est aliquid ignotius, quam existentia DEI: ergo testimonium DEI non potest esse ratio cognoscendi existentiam DEI: adeoque hæc non potest credi ob testimonium DEI. Confirm. 1. Nemo audiens hominem loquentem credit ob ejus testimonium, quod existat: ergo neque audiens DEUM loquentem credit, cum existere ob ejus testimonium. Confirm. 2. Ipsa prima veritas, & infallibilitas DEI, non est credibilis ob testimonium: ergo actus fidei non universaliter elicitur ex hoc motivo. ant. prob. alias prima veritas crederetur propter se ipsam, seu per circulum vitiosum: hoc est absurdum: ergo. Resp. neg. ma. cum enim eadem res possit cognosci, & affirmari ex diversis motivis, potest utique aliquid etiam notius, seu ex alio fundamento evidentius, affirmari ob motivum ignotius, hoc est, obscurius propositum. Nec id imprudenter contingit in fide; tum quia certitudo fidei, ut infra dicemus, major est, quam certitudo actus naturalis, etiam metaphysicè evidentis; tum quia actus fidei habet suum meritum supernaturale; tum quia proponuntur etiam in Scripturis talia credenda, e. g. quod omnibus hominibus sit moriendum.

Ad 1. confirm. om. ant. neg. conf. quia, cum audio loquentem, ipsa locutio, non ut testimonium, sed tanquam purus effectus vitalis causæ suæ, jam metaphysicè me certificat de vita loquentis; unde ordinariè esset superfluum, assentiri ob testimonium hominis fallibile, quod est multò inferius motivum: at non ita se habet testimonium DEI, quod est motivum longè firmitus, quam sit omnis ratio naturalis. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. neg. ma. Creditur qui-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

dem prima veritas, imò & revelatio, propter se ipsam: non tamen ideo ambulatur vitioso in circulo, sed potius in hoc motivo sistitur gradus, ut infra agendo de resolutione fidei pluribus ostendemus. Et hæc de objecto formali fidei increato satisfusè: jam de creato agendum.

QUÆSTIO III.

De Objecto Formali Fidei Creato.

ARTICULUS I.

An Revelatio Externa sit Objectum Formale Fidei,

127. **E** Sparza. l. 6. de virt. Theol. q. 15, a. 2. cupiens conciliare omnes auctores circa sententiam

de objecto, seu motivo formali fidei, duplicem adstruit revelationem DEI: unam increatam, æternam, & DEO intrinsicam, quam vocat *revelationem activam*, atque a. 3. asserit, eam nec virtualiter distingui à voluntate DEI libera, aliquid exterius in tempore revelandi: alteram, quam vocat *revelationem passivam*, atque, consistere in aliqua entitate creata: sive hæc sit illustratio interior, immissa animo, ut contingit in prophetis: sive sit vox, aut aliquod aliud signum exterius, quo DEUS creaturis suum conceptum, de hac, vel illa re, simulque rem ipsam manifestat. Et illam quidem revelationem activam ait esse parziale motivum fidei: sed de passiva postea q. 16. a. 12. ait, certum esse, quod non sit motivum ad assensum: at quomodo certum esse potest, cujus oppositum gravissimi auctores tradunt?

128. Dico 1. Revelatio illa, ab Esparza dicta activa, non est propriè, & strictè dicta revelatio: sed revelatio Divina, propriè dicta, est locutio aliqua DEO extrinseca, & creata manifestatio Divini conceptus. Ita Suarez, Valentia, Gormaz, & communiter nostri. Prob. 1. ex S. Thoma, qui 1. p. q. 107. a. 1. in corp. ait: *Nihil enim est aliud loqui ad alterum, quam conceptum mentis alteri manifestare*: sed illa revelatio activa, DEO interna, non est manifestatio conceptus Divini; cum nemini ex se sit nota, aut intellecta, nisi per aliud signum creatum manifestetur: ergo. Confirm. 1. ex eodem S. Doctore. q. 18. de verit. qua est de cognitione primi hominis &c. a. 3. in corp. ubi dividit revelationem in internam, seu illam, quæ fit per internam inspirationem: & in externam, seu illam, quæ fit, aut per voces prophetarum, aut Scripturam, aut traditionem: quæ utraque est creata, & DEO externa: nec mentionem ulli facit alterius revelationis DEO intrinsecæ: ergo.

129. Prob. conclusio 2. Scripturæ, Concilia, & Patres, per revelationem Divinam ubique intelligunt locutionem DEI ad nos directam: atqui hæc non est revelatio illa activa, sed passiva creata: ergo. Confir. 1.

E

U6

Ut fatetur Elparza, revelatio activa DEO-intrínseca, aliud non est, quam decretum, seu volitio DEI, aliquid nobis manifestandi, vel loquendi, aut revelandi: atqui volitio loquendi, vel revelandi, non est locutio, aut revelatio: sicut volitio comedendi non est sanctificatio, ut clarè colligitur ex Tridentino *sess. 6. c. 7.* ergo. Confirm. 2. Revelatio illa activa, DEO immanens, est ab aeterno: atqui revelatio DEI stricte talis, non est ab aeterno: ergo. prob. mi. DEUS non est ab aeterno loquens creaturis: cur enim locutus fuisset, quando nemo audivisset? ergo. Certè, sicut decretum condendi mundum, ab aeterno existens, non denominat DEUM ab aeterno creantem, ita nec volitio revelandi, ab aeterno existens, denominat DEUM ab aeterno revelantem.

Confirm. 3. Per revelationem Divinam hic non intelligitur locutio purè mentalis, qua DEUS sibi loquitur ad intra (sicut etiam homo potest sibi ipsi loqui, dum se convertit ad actum considerandum, quod habitua-liter novit, & in se format conceptum rei, qui verbum mentis dicitur) sed juxta Scripturam, Concilia, & Patres, intelligitur hic per revelationem locutio ad nos directà: atqui hæc non potest explicari, nisi dicatur, quod sit aliquod signum manifestativum conceptus Divini, à DEO distinctum, eique extrínsecum: ergo. Confirm. 4. Locutio ad alterum stricte dicta debet esse signum extrínsecum, distinctum à conceptu loquentis, quod innotescat ei, ad quem locutio dirigitur: ergo etiam revelatio, seu locutio DEI, directà ad nos, debet esse tale signum extrínsecum, distinctum à conceptu DEI. prob. ant. alias non est explicabile, in quo stet ratio mendicii; nam hæc in eo stare juxta omnes dicitur, quod locutio sit conceptui in mente existenti contraria: si autem locutio jam staret in ipso conceptu, non posset esse contraria conceptui: ergo.

130. Dico 2. Revelatio ista, propriè dicta, seu creata, est partiale motivum Divinæ fidei. ita S. Thomas 2. 2. q. 1. a. 1. in corp. Suarez, Vasquez, Turrianus, Molina, & communiter nostri, pluresque alii. Prob. 1. Scripturæ ubique pro motivo fidei assignant testimonium, locutionem, revelationem, enarrationem, sermonem Divinum &c. sed, nisi verba hæc valde torqueantur, à proprio in alienum sensum, planè significant manifestationem aliquam creatam; cum, (ut hucusque probatum) actus internus DEI, nec sit testimonium, nec locutio, nec sermo, nec manifestatio &c. respectu nostri: ergo. ma. prob. omnibus textibus. n. 38. citatis.

Confir. 1. Testimonium externum DEI, seu revelatio, ut vocatur passiva, juxta Scripturas non est pura conditio, applicans motivum formale: ergo est partiale motivum. ant. prob. Scripturæ illi testimonio, seu externæ manifestationi, tribuunt prædicata, quæ conveniunt soli motivo fidei: ergo. prob. ant. testimonium illud dicitur in Scripturis esse verum, esse majus testimonio

humano, esse æternæ veritatis, adeoque dignum assensu firmissimo: atqui hæc non conveniunt ei, quod est tantum applicatio motivi, sed conveniunt soli motivo fidei: ergo. Confirm. 2. Nec juxta Scripturas, nec juxta rationem, ad motivum fidei sufficit aliquid tantum infallibiliter connexum cum re, sed debet esse infallibile dicens: atqui hujus concreti *infallibile dicens*, etiam est pars ipsa dictio, seu revelatio propriè dicta: ergo. ma. est clara, tum ex Scripturis, quæ semper exigunt ad fidem dictum, vel testimonium: tum ex ratione allata n. 39. quia per hoc distinguitur fides ab aliis assensibus intellectualibus. mi. etiam est clara cuilibet, qui ad regulas logicas illud concretum novit resolvere in subiectum, & formam.

131. Prob. 2. conclusio, & præoccupatur simul responsio adversariorum. Fides semper assentitur mysteriis, vel objectis; quia sunt dicta, vel revelata à DEO: atqui illa particula *quia* (ut rectè notat Gormaz de virt. Theolog. n. 251.) etsi sæpe respectu aliarum potentiarum denotet tantum conditionem, tamen respectu intellectus, elicientis propositionem causalem, semper denotat motivum: ergo respectu intellectus, elicientis actum fidei (qui est propositio causalis, habens pro causa testimonium DEI) e. g. respectu intellectus elicientis hunc actum: *Credo incarnationem; quia DEUS dicit: illud quia* denotat, dictum Divinum esse motivum illius actus, conf. patet. ant. prob. etsi voluntas amans bonum, quia cognoscit, non habeat pro motivo cognitionem: & ignis comburens, quia applicatus, non habeat applicationem pro concausa, sed tantum pro conditione: tamen in istis propositionibus causalibus: *Voluntas amat bonum; quia est cognitum: & Ignis comburit; quia est applicatus*: cognitio, & applicatio, est verum objectum formale motivum respectu intellectus, elicientis eas propositiones causales: & quæ sunt tantum conditiones respectu voluntatis, vel ignis, sunt vera motiva respectu intellectus: ergo non est paritas ab aliis potentiis ad intellectum, elicientem propositiones causales.

Prob. ant. Juxta omnes summulas propositio, quæ habet particulam *quia*, est causalis, & per illam particulam denotatur ratio, seu motivum assentiendi: ergo. Et sanè intellectus ex eo, quod voluntati proponatur bonum per cognitionem, & igni per applicationem admoveatur e. g. stupa, movetur ad affirmandum, dari amorem, & combustionem: & si deberet per syllogismum hoc probare, pro medio termino, id est, pro motivo suo, assumeret cognitionem, & applicationem. Hinc, quamvis e. g. cognitio, non sit causa amoris, tamen est causa, vel motivum propositionis affirmantis, eum dari.

132. Dices. In hac propositione: *Intellectus agit; quia est applicatus*: applicatio non est motivum respectu intellectus agentis: ergo.

go. Resp. dist. ant. applicatio non est motivum respectu intellectus, hanc propositionem causalem elicientis. neg. ant. non est motivum respectu intellectus alterius, qui non elicit hanc propositionem, sed de quo, tanquam de objecto, dicitur, eum aliud quid agere. conc. ant. & neg. conf. Dixi enim tantum, quod respectu intellectus, elicientis propositionem causalem, illa particula *quia* denotet motivum, in ordine ad assensum illum causalem (& talis semper est intellectus, eliciens actum fidei, seu credens objectum; quia DEUS dicit) non verò dixi, quod illa particula *quia* denotet semper motivum respectu cuiusque intellectus, non elicientis propositionem causalem, sed tantum se habentis per modum objecti, de quo alius quidam propositionem causalem affirmat.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

133. **O**B. 1. contra primam conclusionem. Illa est locutio, seu revelatio propriè dicta, à qua res dicta habet veritatem: sed hanc non habet à manifestatione, seu revelatione creata externa: ergo. prob. min. revelatio creata, seu verba extrinseca, sunt indifferentia ad verum, vel falsum: ergo ab his non habet res dicta veritatem. Resp. 1. neg. ma. nam utique locutio falsa est locutio propriè dicta, & vera in essendo, licet non sit vera in dicendo. Resp. 2. dist. ma. illa est locutio propriè dicta, à qua præcisè nudè in se sumpta habet res dicta veritatem. neg. ma. à qua ut informat auctoritate infallibili dicentis habet veritatem. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. ad prob. dist. ant. verba illa, nudè sumpta, sunt indifferentia ad verum, vel falsum. conc. ant. ut informat auctoritate DEI. neg. ant. & conf.

Si enim DEUS illa verba assumat, & sua auctoritate extrinsecè informet, seu moraliter ipsis uniat suam infallibilitatem, non amplius sunt indifferentia, sed determinatissima ad veritatem; sicut, si homo gravis ea assumat, non quidem metaphysicè, vel physicè, tamen moraliter redduntur determinata ad verum. Quod si etiam ille fallatur ex inculcata ignorantia, tamen ejus auctoritate verba determinantur ad hoc, ut non sint mendacia, quamvis priùs in se, & nudè sumpta, indifferentia essent ad mendacium. Unde, licet talis non loquatur materialiter verum; quia ejus verba non sunt conformia objecto, tamen loquitur, ut Logici dicunt, formaliter verum, quatenus verba sunt conformia conceptui mentis.

134. Ob. 2. Psal. 61. v. 12. dicitur: *Semel locutus est DEUS: duo hæc audiivi:* atqui, si revelatio externa esset vera locutio DEI, non tantum semel fuisset locutus DEUS: ergo. Resp. retorqueo argumentum *Ad Hebr. 1. v. 1.* dicitur: *Multifariam, multisque modis, olim DEUS loquens patribus*

in prophetis; novissime diebus istis locutus est nobis in filio: ergo DEUS sæpius locutus est: & cur hæc verba Apostoli *in filio* non sint explicanda etiam de locutione propriè dicta? Quare, ne isti textus sibi contrarii sint, conciliari debent: hinc resp. 1. dist. min. non tantum semel locutus fuisset DEUS ad extra. conc. min. ad intra. neg. min. & conf. illum textum Psalmistæ *Gormaz de virt. Theol. n. 242.* explicat de locutione DEI ad intra, non de qua loquitur Esparza, consistente in decreto DEI, & de qua n. 127: sed de locutione, per quam DEUS generavit Verbum Divinum. Firmatur responsio auctoritate D. Augustini *enarrat. in psal. 61. in ea verba* ita commentantis: *Apud se semel DEUS locutus est; quia unum Verbum genuit DEUS.* Ex illis autem ibi semel dictis dein per revelationem extrinsecam David duo illa audit: scilicet, in DEO dari potentiam, & misericordiam, ut illa timeatur, in hac speretur.

135. Responderi probabiliter potest 2. DEUM fuisse semel, hoc est, aliquando immobiliter locutum; nam *semel* videtur etiam in hac significatione accipi; sic enim dicimus: *Fam semel dixi: quod semel factum, semper manet: semel dictum, semper dictum.* ita Bellarminus *in explan. psal. 61. & hunc locum*, citans S. Hieronymum, qui sic explicat: *Semel DEUS loquitur, & fit omnino, quod loquitur.* Ex hoc autem non sequitur, quod tantum semel, vel tantum una vice, DEUS locutus sit. Item *semel* etiam significat *summam*, vel *omnino* juxta Calepinum; unde potest fors dici, DEUM summam, vel omnino, aliqua aliquando dixisse, ex quibus David duo illa perceperit. S. Hieronymus pro illo *semel* ponit vocem *unum*; quia Hebræum vocabulum etiam juxta Bellarminum *loc. cit.* significat unum. Et hinc quoque Emanuel Sa ex S. Hieronymo vertit illa verba: *Unum mihi:* scilicet Davidi, locutus est DEUS: hoc autem unum non necessario negat aliud, sed ab eo præseindit.

136. Ob. 3. contra 2. conclusionem S. Thomas. 2. 2. q. 1. a. 1. in corp. ait de fide: *Si consideremus formalem rationem objecti, nihil est aliud, quam veritas prima:* ergo excludit revelationem creatam. Resp. dist. ant. nihil est aliud, quam veritas prima revelans, vel dicens. conc. ant. quam veritas prima nudè sumpta. neg. ant. & conf. Hæc est mens expressa Angelici; nam statim ibidem subjungit: *Non enim fides, de qua loquimur, assentit alicui, nisi quia est à DEO revelatum.* & 2. 2. q. 5. a. 3. in corp. ait: *Formale autem objectum fidei est veritas prima, secundum quod manifestatur in Scripturis Sacris, & doctrina Ecclesia.* & 1. p. q. 1. a. 8. ad 2. ait: *Innititur enim fides nostra revelationi, Apostolis, & Prophetis facta, qui canonicos libros scripserunt.*

137. Ob. 4. Si revelatio creata esset objectum fidei, tunc fides haberet pro objecto formali aliquid creatum: sed sic non esset virtus Theologica: ergo. Resp. dist.

ma. fides haberet aliquid creatum pro objecto formali adequato. neg. ma. pro inadæquato. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. potest enim virtus Theologica, si id requirat tendentia actuum ejus, habere aliquod parziale objectum formale quod creatum, modò alterum parziale objectum sit Divinum; nam sicutamen adhuc sufficienter distinguitur à virtutibus moralibus; istæ enim nec pro objecto formali quod partiali habent aliquid Divinum. Et sic spes (quæ juxta omnes est virtus Theologica; eoquod ejus actus sit desiderium fiduciale DEI possidendi) juxta communem Theologorum habet pro objecto formali quod DEUM auxiliantem, hoc est, præter ipsum DEUM etiam auxilia creata à DEO provenientia: vel etiam juxta plures Theologos (quia ejus actus est amor DEI, non quidem benevolentia, sed concupiscentia) habet pro objecto DEUM videndum, vel possidendum, hoc est, etiam visionem beatificam creatam, qua videtur, & intentionaliter possidetur DEUS. Aliud est de charitate Theologica, cujus actus ex sua tendentia nihil requirit creatum pro objecto formali, & hinc nec pro objecto partiali habet aliquid creatum; unde 1. Cor. 13. 7, 13. ab Apostolo dicitur *major*.

138. Ob. 5. Promulgatio legis non est pars legis: ergo nec revelatio est pars motivi fidei. Confirm. Revelationes creatæ sunt diversæ speciei; aliæ enim consistunt in inspirationibus internis, aliæ in vocibus externis, aliæ in aliis signis: sed motivum, seu objectum formale fidei, debet esse ejusdem speciei; nam, ut diximus n. 113, omnes actus fidei probabiliter sunt ejusdem speciei: ergo. Resp. om. ant. neg. conf. Etsi detur, seu omittatur antecedens, ex eo tantum sequitur, quod revelatio non sit pars veritatis Divinæ: non verò, quod non sit pars veritatis Divinæ dicentis, quæ tota est motivum fidei. Omisi ant. quia, licet dicatur, quod promulgatio legis non sit constitutiva legis, essentialiter tantum sumpta, est tamen promulgatio, saltem aliqua latius dicta, pars legis ut actualiter obligantis.

Ad confirm. dist. ma. Revelationes creatæ sunt diversæ speciei in consideratione physica. conc. ma. in consideratione Theologica. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Furtum auri, & furtum argenti, etiam differunt physice, non tamen Theologice; quia hanc differentiam non considerat Theologia, nec prædicatum aurei, vel argentei, est ab ipsa considerabile. Possunt autem etiam actus fidei inter se differre specie physica, modò non differant specie Theologica: & hinc etiam physice differre poterunt objecta formalia, modò non differant Theologice, quod non contingit; nam Theologia non considerat, vel curat, an revelatio sit vox, an illuminatio interior, sicut neque considerat, an verba sint Latina, an Hebraica, modò omnia conveniant in hoc, quod sint testimonium DEI.

139. Ob. 6. Quod est indifferens ad ve-

ritatem, vel falsitatem, non potest esse objectum formale fidei: sed revelatio externa, seu verba extrinseca, sunt indifferentia: ergo. prob. ma. fides debet esse certissima, & hanc certitudinem habere ab objecto formali: sed non potest eam habere ab objecto indifferente ad veritatem: ergo. min. superior etiam probatur clarè: illa verba, & signa exteriora, saltem sapientissime, potuissent provenire ab insipiente, & mendaci, nec ex natura sua exigunt provenire à veraci, & cum veritate conjungi: ergo illa verba sunt indifferentia. Resp. dist. ma. quod est indifferens ad veritatem, vel falsitatem, non potest esse objectum formale fidei adequatum. conc. ma. non potest esse objectum inadæquatum. neg. ma. & dist. etiam min. revelatio est indifferens seorsim sumpta. conc. min. ut informata extrinsece auctoritate DEI loquentis, sive ei conjuncta. neg. min. & conf. ad prob. dist. ma. fides debet habere suam certitudinem ab objecto formali adequato. conc. ma. debet eam habere ab objecto tantum inadæquato. subdist. debet eam habere ab objecto inadæquato seorsim sumpto. neg. ma. ab eo ut informato, vel conjuncto alteri compari, seu auctoritati DEI loquentis. conc. ma. & om. min. neg. conf. ad prob. min. dist. ant. possunt à mendaci provenire verba illa, & signa seorsim sumpta. conc. ant. ut informato, vel conjuncta auctoritati Divinæ. neg. ant. & conf.

Deinde hoc argumentum retorqueo in adversarios, juxta quos revelatio externa saltem est applicatio motivi fidei; nam etiam illa verba sunt indifferentia, ut applicantur motivum fidei, seu auctoritatem Divinam, vel non; si enim à mendaci provenirent, non applicarent utique auctoritatem DEI; unde etiam adversarii debent nostra distinctione uti, & dicere, ea quidem verba esse indifferentia ad applicationem motivi fidei, si seorsim spectentur, non verò, si spectentur ut informato auctoritate Divina, & conjuncta illi, vel certis quibusdam circumstantiis.

140. Sciendum itaque, multa esse ad aliquem effectum, vel dandam aliquam denominationem indifferentia, si seorsim sumantur: non verò, si cum comparibus. Sic qualibet præmissa seorsim, & sola, est indifferens, seu insufficientis, ad inferendam conclusionem: quilibet gradus caloris est indifferens ad intensionem; si enim solus relinquatur, non faciet intensionem: insuper, ut rectè notat Haunoldus l. 3. tr. 1. n. 97. qualibet pars corporis venusti est indifferens ad constituendum pulchrum; natus enim, qui est pulcher in facie gigantis, esset deformis in facie parvuli. Unde etiam, licet revelatio externa, seorsim sumpta, sit indifferens ad movendum ad actum fidei, non tamen est indifferens, si simul sumatur in complexo cum auctoritate DEI: & sic sumi debet; nam, ut sæpe jam diximus, ad actum fidei non sufficit tantum motivum infallibile, sed requiritur infallibile dicens: hoc autem non habetur sine

reve-

revelatione: & pariter neque sufficit quodcunque dicens, seu dictum, sed debet esse infallibile, atque adeo utrumque simul.

Licet autem revelatio scorsim sumpta non sit vera, est tamen vera, si informetur auctoritate Divina, vel huic jungatur, hoc est, si verba illa assumantur à DEO ut sua: & ab his, in complexo, vel concreto sumptis, potest actus fidei habere certitudinem, & veritatem firmissimam. Quæstio autem de voce foret, quænam hujus concreti *testimonium DEI infallibile* pars sit revelatio, an sit subjectum, an forma: ad quam tamen responderi potest. Si ponatur hoc concretum *testimonium DEI infallibile*, revelatio erit subjectum: & forma ejus erit veritas, seu infallibilitas Divina. Si verò concretum ponatur istud *prima veritas dicens*, revelatio erit forma. Nec est ullo modo absurdum, ut aliquid respectu concretorum, formaliter saltem diversorum, nunc sumatur per modum subjecti, alias per modum formæ: quia dependet res ab acceptance intentionali, ut posset explicari pluribus exemplis.

141. Ob. 7. Visio beatifica succedit fidei: sed visio habet pro objecto solum prædicatum Divinum: ergo etiam fides. Resp. syllogismus manifestè esse malè formatum; inferuntur enim in conclusione duo termini, qui nunquam fuere in præmissis; unde neg. conf. Visio, & fides, non debent quoad omnia esse similes; alias, sicut fides est obscura, ita etiam visio deberet esse talis: nec visio succedit fidei, ut par pari, sed ut perfectius imperfectiori: sic etiam possessio DEI succedit spei, quin illa etiam requirat absentiam boni, quam tamen requirit spes strictè dicta.

ARTICULUS III.

An etiam Revelatio Privata possit esse objectum formale fidei Divinae.

142. Cardinalis de Lugo de fide disp. 9. sect. 1. n. 17. docet, vel potius supponit, in statu puræ naturæ fuisse possibilem aliquam revelationem DEI. Et sanè ipsius ratio magni ponderis est; nam utique DEUS potuisset tunc homini, vel creaturæ cuicunque rationali, præter præcepta naturalia imponere aliquod præceptum positivum; cur enim non potuisset DEUS, etiam homini in eo statu, prohibere esum alicujus fructus, alias indifferenter, quamvis non voluisset eum elevare ad statum supernum? hoc autem præceptum non potuisset homini innotescere, nisi per aliquam revelationem Divinam.

Talis autem revelatio in eo statu non propterea fuisset Theologicè supernaturalis, quidquid sit, an futura fuisset philosophicè supernaturalis; quamvis valde probabile sit, eam nec philosophicè supernaturalem futuram fuisse; tum quia non videtur, quare præceptum, de quo modò dictum, debuerit

esse philosophicè supernaturale; tum quia non videtur esse supra exigentiam totius creaturæ aliqua DEI locutio; nam creatura rationalis, in statu naturæ puræ relicta, non exigeret auctorem suum mutum, sed potius loquentem, saltem indeterminatè, & in quibusdam naturalibus circumstantiis. Neque est (ut aliqui hinc opponunt) nimia familiaritas domini cum servo, si ei loquatur, præsertim imperando.

Imò, quamvis creatura in statu puræ naturæ locutionem DEI non exigeret, tamen, ut quidam ajunt, ea locutio non esset supernaturalis; quia DEUS producendo illam locutionem, naturaliter, sive tanquam agens naturale, eam produceret. Sic, ajunt, licet aer non exigat lucem; quia tamen sol exigit illam in aëre producere, ipsa est aëri naturalis: ut autem sol exigit producere lucem, ita, ajunt isti auctores, DEUS, etiam ut auctor naturæ, exigit posse eum sua creatura loqui, eique præcipere. Quæ autem Esparza l. 6. de virt. theol. q. 19. a. ult. ad 4. & q. 26. a. 7. in oppositum dicit, & contra possibilitatem revelationis in statu puræ naturæ assert, me non moverent, si istam quæstionem tractare, & positivè decidere vellem.

143. Sed quidquid de hoc sit, talis revelatio naturalis defacto non datur in nostro statu elevationis; nam modò omnes locutiones Divinae sunt supernaturales: & internæ quidem locutiones sunt intrinsecè tales, utpote ex essentia sua conducentes ad finem supernum: externæ verò voces, aut scripturæ, vel alia signa, saltem sunt extrinsecè supernaturalia; quatenus DEUS ea exhibet, ex intentione aternæ salutis nostræ. Ex his autem revelationibus aliqua sunt publica, hoc est, factæ in ordine ad omnes homines, & totam Ecclesiam: alia verò privata, hoc est, factæ, non tantum uni personæ privatae (nam multæ, quæ sunt publicæ, primò uni homini, e.g. Moyse, factæ sunt, sed cum intentione, ut omnibus manifestarentur) sed sunt factæ in ordine ad unum solum, vel paucos.

Et pari ratione aliqui sunt actus fidei publica, alii fidei privatae: unde actus fidei est genus ad actum fidei publicæ, seu Catholicæ, & ad actum fidei privatae, seu non Catholicæ: sicut animal est genus ad rationale, & irrationale. Per actum fidei Catholicæ intelligimus hic in sensu restricto eum, qui est universalis, hoc est, qui assentitur objectis revelatis in ordine ad totam Ecclesiam, seu revelationi publicæ: per actum fidei non catholicæ intelligimus eum, qui non est ita universalis, sed assentitur tantum revelationi privatae. Quæritur jam, an actus, assentiens tali revelationi privatae, sit verè actus fidei Theologicæ, seu Divinae, ita, ut habitus fidei etiam in ipsum influat, sicut in actum assentientem revelationi publicæ.

144. Dico. Actus, respiciens pro suo motivo revelationem Divinam privatam, est verè actus fidei Divinae, & Theologicæ. ita Suarez, de fide disp. 3. sec. 10. n. 5. Tanner.

disp. 1. de fide. q. 1. n. 61. Gormaz. de virt. Theol. disp. 7. n. 284. Bellarminus tom. 4. contr. 3. gener. 2. princip. de justificat. l. 3. c. 3. & plures alii. Prob. conclusio 1. ex Tridentino, quod sess. 6. c. 12. ait: Nam, nisi ex speciali revelatione sciri non potest, quos DEUS sibi elegerit. & can. 16. ait: Siquis magnum illud usque in finem perseverantia donum se certo habiturum, absoluta, & infallibili certitudine, dixerit, nisi hoc ex speciali revelatione didicerit, anathema sit. Jam sic. Concilium hic admittit, aliquid infallibili certitudine sciri posse, ratione specialis revelationis, & quidem assentiendo per fidem Divinam: ergo actus, qui talem revelationem habet pro suo motivo, est verè actus fidei. prob. ant. in primis Concilium non facit mentionem alterius fidei, quàm Divinæ, & Theologicæ: dein loquitur de eo assensu, seu actu fidei, de quo loquebantur hæretici, quos damnat: hi autem loquebantur de assensu fidei Divinæ; defacto enim adhuc Lutherani dicunt, quemvis debere credere, se fore saluum, & quidem fide Divina, sive eâ, quæ assentitur Scripturis Sacris, vel aliis fidei mysteriis: ergo.

Confirm. Concilium Lateranense sess. 11. in Constitut. Leonis X. *Supernæ Majestatis præsidio. sub finem.* quamvis extra casum necessitatis reservet examen revelationum privatarum Sedi Apostolicæ, tamen, si periculum foret in mora, concedit, ut eæ, post examen Ordinarii, & ejus approbationem, possint prædicari (e. g. si revelaretur excidium urbis particularis, nisi ageretur poenitentia, quæ revelatio non concerneret totam Ecclesiam, adeoque esset tantum privata) ergo possent auditores earum concionum, quibus tales revelationes annuntiarentur, istis per fidem assentiri. Idem videtur colligi ex Cap. Cum ex injuncto. 12. de hæreticis.

145. Prob. conclusio 2. ratione. Assensus, præstitus revelationi privatae, convenit in objecto formali cum assensu, præstito revelationi publicæ: & hi duo assensus ad summum differunt quoad objectum materiale, vel quoad modum, aut medium recipiendi revelationem: sed hæ differentie sunt tantum accidentales, nec inferunt differentiam specificam: ergo illi duo actus non differunt specie, adeoque idem habitus fidei Theologicæ potest utrumque producere, & uterque est actus fidei Theologicæ, seu Divinæ, conseq. est clara: probantur autem præmissæ, & primo loco ma. Revelatio privata non est minus testimonium DEI infallibile, quàm publica; quod enim DEUS loquatur uni privatim, & non omnibus, non infert, quod non loquatur DEUS; alias loqueretur, & simul non loqueretur: dein æquè parum potest DEUS mentiri, vel falli, quando loquitur uni soli, quàm quando loquitur omnibus: ergo habetur totum objectum formale ad fidem requisitum, nec potest esse discrimen, nisi ratione objecti materialis, vel modi, vel medii.

146. Prob. jam min. superior. Inpri-

mis objectum materiale non specificat habitum, aut actum, ut est clarum; alias different species Theologica actus fidei de incarnatione, & alius de extremo judicio: quod nemo dixerit. Jam modus pertinet præcisè ad applicationem motivi; quod enim DEUS velit aliquid communicari, aut applicari uni, vel pluribus, non mutat objectum formale, ut per se patet. Tandem etiam ratio medii nihil facit ad rem. Sic non mutat actum fidei, sive credam propter revelationem immediatè factam mihi, sive propter factam immediatè aliis, & ad me tantum mediatè perlatam; eadem enim fide credo, qua Apostoli, qui revelationes receperunt immediatè: ergo pariter eadem fide credo aliquod mysterium, tantum revelatum mihi, qua credo aliud revelatum omnibus.

Insuper medium tantum spectat ad applicationem motivi: quæ applicatio etiam non specificat actum: vel, si etiam dicatur, medium esse partiale motivum fidei (ut debent admittere illi, qui docent, locutionem parochi, qua mediante rusticus percipit revelationem, esse partiale motivum fidei) tamen hic modus recipiendi revelationem, diversus ab eo, quo quis revelationem accipit immediatè à DEO, non affert diversitatem specificam in consideratione Theologica (nam nulla ratione probari potest, actus elicitos à rustico, per parochum instructo, & actus elicitos ab illo, qui revelationem immediatè à DEO accipit, esse species Theologica diverfos) sed isti duo modi recipiendi revelationem tantum se habent, sicut revelatio interna, & externa, quarum diversitas, ut omnes facile admittunt, non infert diversitatem specificam, in consideratione Theologica, sed ad summum aliquam, in consideratione physica: ergo neque modus recipiendi revelationem, privatus, & publicus, infert ullam differentiam specificam Theologicè talem.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

147. **O**B. 1. S. Augustinus contra epistolam fundamenti c. 5. ait: Ego verò Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesia commoveret auctoritas: ergo, nisi revelatio applicetur ab Ecclesiæ auctoritate, adeoque universaliter omnibus, non potest elici actus fidei. Resp. neg. conf. S. Augustinus non recepit privatas revelationes immediatè à DEO, nec aliunde fuerunt ei sufficienter applicatæ: si autem aliquæ aliunde ei sufficienter applicatæ fuissent, tunc potuisset, & debuisset eis credere. Non potest autem negari, quod absque auctoritate Ecclesiæ possit revelatio Divina applicari, vel per illustrationem supernam clarissimam, vel per signa etiam externa, miracula &c. ut dubitari de ea prudenter non possit: quis enim neget, omnipotentem DEUM hoc posse?

posse? Et certè ita Christus Dominus revelationes plures applicavit Beatissimæ Virginis, Apostolis, ac aliis, qui plura crediderunt, antequam communiter toti Ecclesiæ nota facta fuerint.

148. Nec dicas, saltem fuisse eas revelationes ordinatas ad totam Ecclesiam; negari enim non potest, DEUM privatim aliqua revelasse aliquibus Sanctis, quæ ad Ecclesiæ totius notitiam authenticè non pervenerunt: nisi dicere velimus, omnes veras revelationes fuisse scriptas, easque authenticè Ecclesiæ toti innovuisse, quod legenti Sanctorum vitas planè videbitur proprius falsum. Quod si talia Sanctis quibusdam verè à DEO revelata sunt, & sufficienter applicata, planè debuerunt illa credere: & si aliqui non crediderunt, ut Sara, & Zacharias, fuere reprehensi, saltem propter tarditatem in credendo.

Hoc tamen verum est, regulariter revelationes applicari per auctoritatem Ecclesiæ, & ministros, ejus nomine loquentes. Unde privatae revelationes examinandæ sunt, an sint à DEO, juxta illud 1. Joann. 4. v. 1. *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex DEO sint.* Prima autem probatio debet esse, ut revelatio non sit contraria Catholice doctrinæ: cui si opponatur, certum est, eam à DEO non esse, sed à diabolo, qui, ut ait S. Paulus 2. Cor. 11. v. 14. *Transfigurat se in Angelum lucis.* Neque tamen hoc sufficit; multa enim Catholice doctrinæ contraria non sunt, & tamen non sunt revelata à DEO, e. g. quòd Petrus sit prædestinatus, quòd sit tandiu victurus &c. unde alia adhuc signa, vel argumenta sunt habenda (de quibus D. Thomas in 2. Cor. c. 11. lect. 3.) debentque in tali negotio consuli viri asceos valde peccati.

149. Ob. 2. S. Thomas 1. p. q. 1. a. 8. ad 2. ait: *Immititur enim fides nostra revelationi, Apostolis, & Prophetis facta, qui canonicos libros scripserunt, non autem revelationi, si qua fuit aliis Doctoribus facta:* & 2. 2. q. 5. a. 3. ad 2. ait, motivum formale fidei esse *veritatem primam, propositam nobis in Scripturis secundum doctrinam Ecclesiæ:* ergo revelatio privata non est motivum formale fidei. Resp. neg. conf. S. Thomas, 2. 2. q. 1. a. 1. nihil aliud ad fidem requirit, quam veritatem primam revelantem: in textibus autem, in objectione citatis, non loquitur de fide tantum Theologica, sed de fide restrictè Catholica, quam explicavimus n. 143. dicit enim *fides nostra*, hoc est, universalis omnium, non privata cujuslibet, specialem revelationem accipientis.

150. Ob. 3. Revelatio Divina non potest nobis sufficienter applicari, nisi eam proponat Ecclesia, adeoque ex privata faciat publicam: ergo. Resp. juxta dicta n. 147. neg. ant. cujus falsitatem quoque supponit Concilium Lateranense citatum n. 144. ubi permittit, aliquando prædicari revelationes privatas ex concessione solius Ordinarii: quo casu non proponuntur auctoritate totius

Ecclesiæ, & tamen illi homines, quibus ita proponuntur, tenentur credere. Hoc tamen verum est, ordinariè non haberi sufficientem applicationem revelationis Divinæ, nisi ab Ecclesia proponatur, ut sumitur ex eodem Lateranensi modò citato.

Addit Gormaz. de virt. Theol. n. 304. quemvis actum fidei dicere saltem aliquem virtualem ordinem ad Ecclesiam. 1. quia eliciens talem actum non potest negare Ecclesiam, tanquam objectum materiale fidei. 2. quia talis debet esse paratus, ad credenda omnia, quæ Ecclesia credenda proponit: imò ratione ejusdem universalis motivi, saltem implicite, vel virtualiter, omnia credit. 3. quia nulli in hac providentia sit revelatio privata absque omni ordine ad fidem Ecclesiæ Catholicæ: quin sæpe solitus est DEUS eos, quibus aliquid revelavit per Angelos, tamen mittere ad Ecclesiæ ministros, ut plenius instruerentur. Sic Actor. 9. misit Saulum ad Ananiam, & Actor. 10. Cornelium centurionem ad S. Petrum.

151. Ob. 4. Fides Theologica est essentialiter Catholica: ergo non potest niti revelatione privata. Confir. Ratione fidei sumus *superadificati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum.* ad Ephes. 2. v. 20. ergo fides exigit revelationem publicam, factam Apostolis, aut Prophetis. Resp. dist. ant. fides Theologica est essentialiter Catholica, in sensu latiori, seu non est difformis doctrinæ Catholice. conc. ant. in sensu restricto, quo nunc loquimur. subdist. est Catholica in actu primo. conc. ant. in actu secundo. neg. ant. & conf. In actu primo est Catholica illa fides; quia potest idem objectum DEUS revelare toti Ecclesiæ, vel id omnibus fidelibus credendum proponere: at non debet jam in actu secundo illa revelatio omnibus esse proposita. Ad confirm. dist. ant. ratione fidei tantum Theologica sumus ita superadificati. neg. ant. ratione fidei in sensu restricto Catholice. conc. ant. & neg. conf.

152. Ob. 5. Qui dissentiret revelationi privatae, etiam sufficienter applicatae, non esset hæreticus: ergo talis revelatio est insufficientis ad fidem. Resp. hanc esse questionem de nomine. Qui putant, infidelitatem divisione adæquata dividi in Judæismum, Paganismum, & Hæresin, sentiunt, taliter dissentientem fore hæreticum: qui verò agnoscunt plures species infidelitatis (quorum opinionem probabiliorē judicat Gormaz) dicunt, talem non fore strictè hæreticum; cum strictè hæreticus tantum sit, qui negat aliquam doctrinam, quæ tanquam articulus fidei universaliter ab Ecclesia fuit recepta; unde ajunt, talem fore infidelem quarta specie infidelitatis, quæ committitur negando assensum revelationi privatae sufficienter applicatae. Videri etiam potest Lugo de fide disp. 20. sec. 2. n. 34.

Obligatio autem hæc credendi revelationi privatae, siue non propositæ ab Ecclesia, licet raro contingat respectu eorum, quibus ipsa non est immediate facta; cum illi

ERGO

rarò habeant sufficientem applicationem illius, tamen non est impossibilis, ut colligitur ex 3. Reg. 20. v. 35. ubi ita dicitur. *Vir quidam de filiis prophetarum dixit ad socium suum in sermone Domini: Percute me. At ille noluit percutere: cui ait: Quia nolui audire vocem Domini, ecce recedes à me, & percutiet te leo: cumque paululum recessisset ab eo, invenit eum leo, atque percussit: hoc est, ut apud Emanuelema habet versio Chaldaea, occidit: ex qua poena, huius nolentis percutere, habetur, eum fuisse culpabilem in non credenda illa revelatione, & mandato DEI. Regulariter tamen requiritur approbatio, & applicatio Ecclesiae, ut habetur ex Lateranensi citato. n. 144.*

153. Ob. 6. Saltem revelatio privata de rebus temporalibus non est motivum fidei: ergo. prob. ant. talis revelatio non habet pro objecto aliquid Divinum: ergo. Resp. neg. ant. sicut enim revelatio publica de rebus temporalibus, e. g. de armentis, aut ovibus Jacobi, vel de cane Tobiae, est objectum formale fidei, & non minus esset hæreticus, qui ista pertinaciter negaret, quam qui negaret mysterium SS. Trinitatis: ita etiam non minus est motivum fidei revelatio privata de rebus temporalibus, quam revelatio privata de spiritualibus; nam in utroque casu adest testimonium DEI: nec minus revelatio de temporalibus, quam revelatio de spiritualibus creditur; quia DEUS eam dicit: adeoque habetur etiam objectum formale Divinum: ex quo patet, ad probationem negandum esse ant. vide n. 6. & 7.

QUÆSTIO IV.

De Ultimo Fidei Resolutivo.

ARTICULUS I.

Quodnam sit Ultimum Fidei Divinae Resolutivum.

154. **H**æc controversia plures paginas variis auctoribus implet: & quosdam in opiniones satis mirabiles abstrahit, quas singillatim refutare non est animus: videre eas potest, cui lubet, apud Gormaz de virt. Theol. disp. 16. sec. 1. n. 771. Ut autem hanc quæstionem, inter præcipuas huius tractatus non infimam, clarè resolvamus, notandum, per *resolutivum ultimum* non intelligi hîc causam efficientem, immediatam, & adæquatam actûs fidei; hæc enim facîle assignaretur, scilicet complexum ex omnipotentia DEI, & habitu fidei (nisi huius defectum ipsa etiam omnipotentia extrinsecè applicata suppleat) item ex gratia, si hæc physicè influat: tandem ex intellectu creato; nam actus supernaturalis fidei, nec adæquatè procedit à principio supernaturali (quia est vitalis, & consequenter debet intellectus, per eum vivens, concurrere) nec adæquatè à principio tantum naturali, ut est de fide ex Tridentino.

155. Verum hæc quæstio hîc loci non agitatur in hoc sensu: sed per *resolutivum* hic intelligitur *motivum*, seu *objectum formale ultimum*, in quo credens quiescit, & quod ipse pro ultimo responso intra lineam fidei dat interroganti, quare talem, vel talem actum fidei eliciat. Dixi *intra lineam fidei*; nam habitus, vel actus, non debet extrahi extra suam lineam, nec ei assignari pro resolutive aliquid, non spectans ad ejus lineam. Sic resolutivum ultimum charitatis Theologica rectè assignatur bonitas DEI infinita; quia hæc est ultimum motivum intra lineam habitûs charitatis: & in hac quiescit ipse in linea sua. Quare, si quis ulterius quereretur, unde sciatur, bonitatem DEI esse infinitam, talis interrogatio jam esset extra lineam charitatis; non enim ad charitatem attinet scire, sed tantum amare suum objectum formale super omnia: non autem charitas amat, multo minus super omnia amat eam scientiam, vel notitiam.

Hinc motiva probantia, DEUM esse summum bonum, non sunt motivum charitatis Divinae: sed sunt motivum, aut fidei, aut alterius habitûs intellectualis, qui credit, vel scit, ex suis rationibus, DEUM esse summum bonum. Sic etiam motivum obedientiae intra lineam suam est præceptum: scientia autem de præcepto non est objectum formale obedientiae, sed alterius habitûs, aut actûs, ad obedientiam præsuppositi. Unde similia argumenta, quibus e. g. probatur, DEUM esse summum bonum, vel legem esse latam, non sunt motiva charitatis, aut obedientiae; sed tantum sunt conditiones, vel applicationes morales motivorum, in eo sensu, in quo dicitur, cognitio esse applicatio motivi ad voluntatem. Similiter motiva actûs imperantis sunt suo modo conditiones, vel applicationes, motivorum propriorum actûs imperati. Sic si quis ex timore gehennæ imperet sibi actum contritionis perfectæ, metus gehennæ non est motivum istius, nec intra huius lineam; (est enim tantum motivum attritionis) sed respectu contritionis est tantum aliqua quasi applicatio motivi: quod motivum est sola pura DEI bonitas propter se ipsam.

156. Sicut autem dantur applicationes motivorum, respectu habituum, & actuum voluntatis, ita etiam dantur applicationes motivorum, respectu habituum, & actuum intellectûs. Huius rei exemplum valde appositum affert Gormaz de virt. Theol. n. 225. Intrat e. g. homo doctus in officinam bibliopolæ: legit aliquem librum, cujus auctorem ignorat, sive quia titulus deest, sive quacunque de causa: placent, quæ ibi legit de variis Theologicis rebus: quarit igitur bibliopolam, hominem non alia scientia, quam superficiali librorum notitiâ instructum, seu, qui sciat quidem, quales auctores in officina adsint, & quomodo nominentur: de cætero autem, nec Theologus, nec Philosophus sit: ab hoc audit, auctorem libri illius esse S. Augustinum; tum enim verò statim firmius adhuc adheret le-